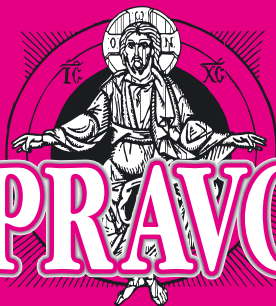

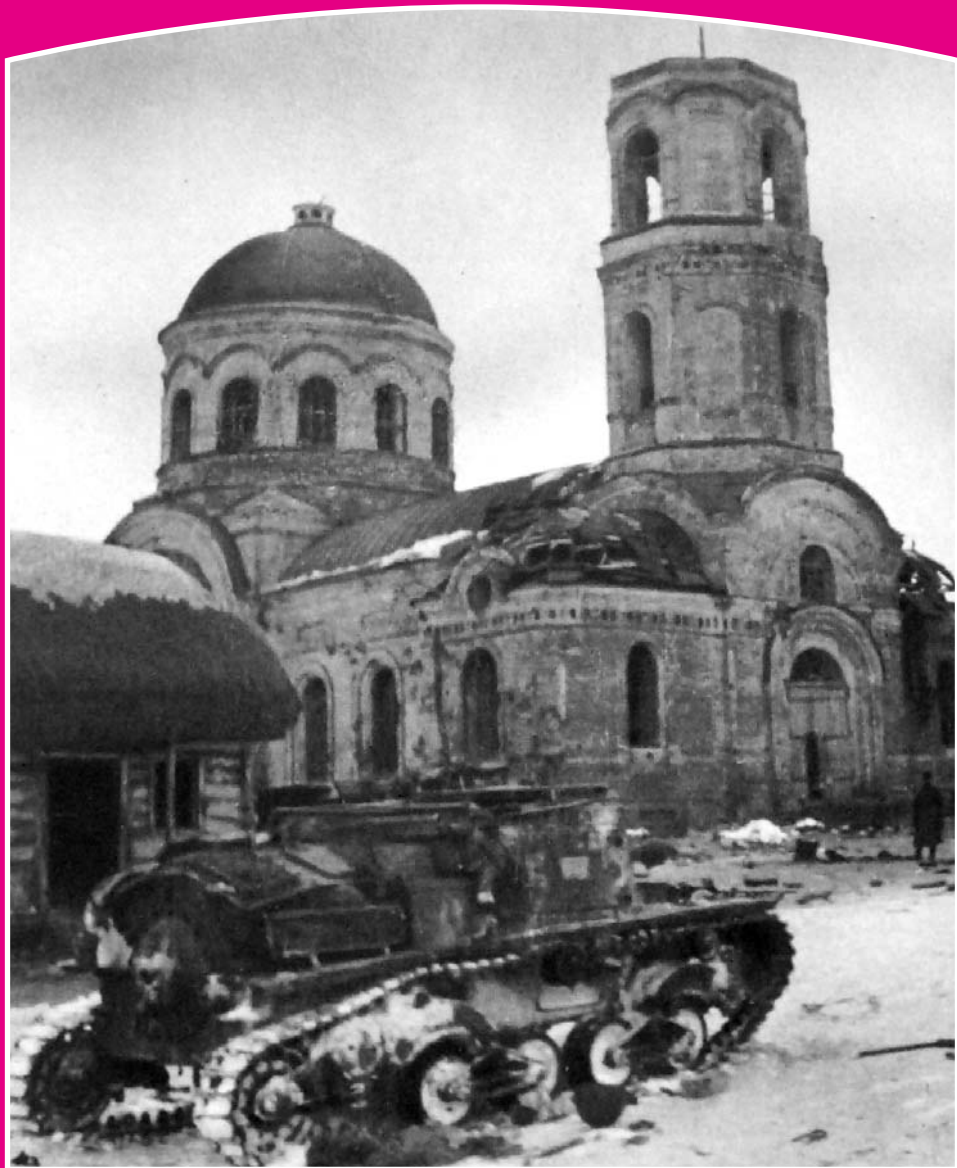
ROČNÍK LX

DUBEN 2005

4

HILAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

NEJVĚTŠÍ VÍTĚZSTVÍ _____	3
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV A HOMOSEXUALITA _____	4
BŮH MILUJE HRŠNÍKA, ALE NENÁVIDÍ HRŤCH _____	5
PANYCHIDA ZA OBĚTI NACISTICKÉ GENOCIDY ROMŮ _____	7
O MONASTÝRU V CHABAŘOVICÍCH _____	8
NEODSUZUJ _____	10
ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ) _____	10
RECENZE KE KNIZE „ХРАНИТЕЛИ ВЕРЫ ПРАВОСЛАВНОЙ“ _____	13
SVATÉ PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ _____	14
„KNĚŽÍ TVOJI, HOSPODINE, AŽ OBLÉKÁJÍ SE VE SPRÁVEDLNOST...“ _____	15
NÁBOŽENSTVÍ V BRNĚ _____	16
MALÁ, ALE NAŠE! _____	17
ZA OLGOU HOLUBOVOU _____	19
ZNOVU DO EGYPTA _____	19

REDAKČNÍ POZNÁMKA

V letošním roce si celý svět připomíná 60. výročí ukončení nejvražednějšího, nejkrutějšího a nejničivějšího válečného konfliktu v dějinách.

Po první světové válce se zdálo, že se něco podobného nemůže opakovat, ale teprve druhá světová válka ukázala, čeho je člověk ve svém zaslepení schopen. Mezi miliony mrtvých vojáků jsou připočítány i miliony zabitých civilistů. Miliony lidí, kteří zahynuli v koncentračních táborech...

V této osudové době se Pravoslavná církev ocitla mezi dvěma znesvářenými stranami pronásledována bolševiky i nacisty. Znovu se stala mučednicí pro Krista.

Vzpomeňme v modlitbách na zesnulé bratry a sestry.

vaše redakce

*Foto na titulu: „Po skončení bojů...“
K 60. výročí ukončení 2. světové války*

NEJVĚTŠÍ VÍTĚZSTVÍ

Není to tak dávno, kdy se konaly poslední olympijské hry v Athénách. Tisíce jejich účastníků bojovaly o zelené vavříny a medaile. Měli jsme jistě radost z úspěchů našich olympioniků, především ze zlatého Romana Šebrleho. Určitě to je mimořádné vítězství být první z celého světa na olympiádě!

Existuje však ještě větší vítězství, než získali zlatí olympionici. Můžeme jej dosáhnout všichni a nemusíme k tomu mít zvláštní předpoklady. První na olympiádě porazili „všechny“ ostatní. Avšak kdo dokáže zvítězit nad sebou samým? Veliký řecký filosof Platon tvrdil: prvé a nejdůležitější vítězství je zvítězit nad sebou samým.

Není složité pochopit proč. Radujeme se všichni, když vítězíme. Dokážeme ale mít stejnou radost, když se stane, že zvítězí někdo jiný? Jsme spokojeni, když nás druzí chválí, ale jak často se mučíme závistí, když chválí druhého více nežli nás! Můžeme zvítězit v různých soutěžích, ale dokážeme porazit často jen malou chybu našeho charakteru, třeba ovládnout zbytečný hněv?

Mohou obdivovat naše úspěchy, ale co je to platné, když nedokážeme obětovat pro druhé trochu našeho pohodlí, neseme, když nejsme středem pozornosti ve společnosti.

Opravdu jsme si sami svým hlavním protivníkem. Ct. Nikodém Svatohorec o tom napsal: „Když zvítězíme nad svými vášněmi, špatnými vlastnostmi a choutkami, i těmi nejmenšími, je to cennější než kdybychom dobyli mnoho dobře opevněných hradů, dělali zázraky či křísili mrtvé.“ V dějinách byli známí mnozí vojevůdci, kteří dokázali se svou armádou zvítězit v četných těžkých bitvách, ale nedokázali přemoci ani jednu ze svých špatných vlastností. Nechávali se přemoci hněvem, nedokázali dát pouta svému jazyku. Dodnes je mnoho významných veřejných činitelů, politiků, umělců, kteří nevládnou nad svými špatnými náklonnostmi a vášněmi. A tak mají stále o čem psát nejenom bulvární listy.

Pochopitelně se to týká každého z nás. Všichni dobře víme, jak často jsme si sami nepřijemní, když se nedokážeme ovládnout. Škodíme tím druhým, škodíme hlavně sami sobě. Člověk je náchylný ke zlému. Od svého vyhnání z ráje musí zápasit s dědičnými nemocemi lidského rodu, pýchou, sobectvím, hněvem, závistí, leností apod. Jak často býváme poraženi právě v bitvách se sebou samými?

Abychom zvítězili nad naším „nižším já“, musíme svádět často těžké a někdy velmi dlouhé zápasy. Sv. apoštol Pavel popisuje tyto nám všem známé stavy našeho duchovního nitra v živých barvách ve svém listu k Římanům. Píše z pohledu „křehkého“ člověka, náchylného ke špatnostem: „Víme, že zákon je svatý – já však jsem hříšný, hříchů zaprodán. Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím. Jestliže však to, co dělám, je proti mé vůli, pak souhlasím se zákonem a uznávám, že je dobrý. Pak to vlastně nejsem já, kdo jedná špatně, ale hřích, který je ve mně. Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci. Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá. Objevuji tedy takový zákon: Když chci činit dobro, mám v dosahu jen zlo. Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím; když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchů, kterému se podřizují mé údy.

Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho! – A tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchů.“ (Řím. 7, 14–25)

Na tuto otázku, spíše však zoufalý výkřik duše, dává apoštol jasně odpověď: „Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána

našeho.“ Bez Boží pomoci a bez spolupráce s Bohem, člověk nedokáže přemoci své „nižší já“, své zlé vlastnosti, vášně, slabosti, i když jinak může zvítězit a přemáhat celý svět.

Vládnout nad sebou samým však stojí za to. S pomocí Boží je to možné. Jeho milostí můžeme vystupovat ze země do nebe. Spolu

zvedat břemena svých bližních, milovat své nepřátele, být jako andělé na zemi, radovat se z lásky Boží a objímat celý Bohem stvořený svět. Získáme tak věčné vavříny, poklad v srdci, který „neničí mol ani rez a zloději jej nevykopávají a nekradou.“ (Mt. 6, 20)

arcibiskup Kryštof

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV A HOMOSEXUALITA

„Bůh viděl, že všechno, co učinil, je dobré.“ (Gn 1,31)

To jsou slova svatého Písma, kterým jako křesťané nemáme důvod nevěřit. Byla vyřčena v době před vzpourou stvořeného člověka proti Stvořiteli. Vytrhneme-li je však z kontextu, může se na první pohled zdát, že kniha Genesis hovoří o stvoření tak, jak jej vnímáme my v dnešní době. To by znamenalo, že i homosexualita je dobrá...

Prvotní církev Kristova se snažila zachovávat tradiční interpretaci sv. Písma a často se na církevních sněmech vedly urputné teologické spory o významu – exegezi jednotlivých jeho slov. Ve výkladu vzniku světa církev vychází z tvrzení, že svět byl stvořen Bohem dokonalý, harmonický, bezchybný, nesmrtelný, plný lásky a radosti. Teprve skrze prvotní hřích prarodičů Adama a Evy vstoupila na scénu světových dějin smrt se vším, co s ní souvisí. Tedy nedokonalost, bolest, nenávisť. A tak se stalo že před tím dokonalý a nesmrtelný člověk náhle pocítuje zimu, hlad a žízeň. Poznává bolest i zármutek, začíná se měnit k horšímu, když jeho prvorozený syn se dopouští bratrovraždy!

Pravoslavná církev věří, že stav naší prvotním hříchem pokřivené lidské přirozenosti se podobá nemoci. Bůh nestvořil člověka s žádnými nedostatky či výjimkami. Tyto vznikly až jako důsledek selhání a pádu člověka. Jinými slovy – homosexualita, podobně jako jiné psychické či fyzické odchylky je jedním z negativních následků hříchu. Toto konstatování by samo o sobě mohlo být dostačující. Jen ještě zbývá dodat, že ani lékařská věda ani církev člověka za jeho nemoc (tedy hřích) netrestají, ale

láskyplně se mu snaží pomoci, aby se mu ulevilo. Snaží se vést a vychovávat člověka k prevenci proti chorobám!

Homosexualita byla v dobách nedávno minulých, řekněme před sto lety, tabuizovaná. Jedinec se s tímto fenoménem nemohl běžně setkat na veřejnosti tak jako dnes. A pokud sám byl homosexuál, neuvažoval o tom, neměl příklady... A pokud ano, byly odstrašující. V Písmu jsou různé příklady toho, jak byla lidská přirozenost hříchem narušena. „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám nebo jeho rodiče?“ Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on ani jeho rodiče, je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží.“ (J 9, 2–3) Podobně se na svět rodí lidé viditelně tělesně a mentálně postižení. Rodí se však i s postiženími, která na první pohled nejsou příliš patrná. A teď nemám na mysli jenom homosexualitu, pedofilii, zoofilii, nekromfilii apod. ve všech formách jejich projevu, nýbrž i jiné psychické poruchy. Úplně pomíjíme nevázaný způsob života postihující prakticky všechny věkové kategorie, o alkoholismu, oblibě drog, ciraget a jiných omamných látek mezi mladými lidmi ani nemluvě. Nikdo, a to bych chtěl zdůraznit, nikdo nemá právo některou ze zmiňovaných odchylek či úchylek v chování tolerovat či dokonce respektovat. Někteří odborníci v oblasti genetiky jistě namítnou, že homosexuální člověk se takto narodil, narodil se s genetickou poruchou a tudíž za to nemůže. A proto se zeptám: „Mohu já nebo vy za to, že jsme se narodili s prvorozeným hříchem, který celou naši přirozenost včetně genetické výbavy výrazně narušil?“ Pokud ano, můžeme i za zlo, které člověk ve světě

realizuje (a ono se tak děje!), a tak také potřebujeme Boha a vykupitelskou obět Jeho jednorozeného Syna, bez které všichni spějeme k záhubě. Pokud za to však nemůžeme (pak tedy za všeho může Stvořitel – „Žena, kterou jsi mi dal...“ Gn 3,12), nemůžeme ani za zlo, které pácháme, a Boha s Jeho Vykupitelem také nepotřebujeme, když de facto i de iure stvořil zlo Bůh, tak ať si ho vyřeší sám!

Ještě než přečtu krátké prohlášení našich biskupů k danému tématu, vypytjím si jednu myšlenku od fyziků a filosofů Einsteiny doby, která dodnes dělí vědecký svět do dvou vyhraněných táborů.

První tábor se opírá o tzv. „druhou větu termodynamickou“, která zjednodušeně řečeno tvrdí, že každý uzavřený systém směřuje do stavu úplné neuspořádanosti čili chaosu (entropie). Zásadou židovské víry následně i křesťanství a islámu bylo přesvědčení o „historickém procesu“, podle kterého se odvíjí uskutečňování Božího plánu pro vesmír. Svět byl stvořen dokonale, spěje ke svému zániku a zachránit se může pouze ten, kdo uvěří, osobně se polepší a přijme z rukou Božích spásu. Co si pod touto filosofickou konstrukcí můžeme představit, dobře vystihuje rčení – snadnější je něco rozbít, než vyrobit. Druhá věta termodynamická zavedla pojem šipky času, která

se jeví jako nezvratný a svažující proces, vedoucí k „tepelné smrti vesmíru“. (Titus Lucretius Carus „O přírodě“, B. Russell aj.)

Druhý tábor vychází z předpokladu Charlese Darwina, který se objevil v jeho známém díle „O původu druhů“. Jeho biologická evoluce zavádí do přírody rovněž šipku času, ovšem zásadně optimistickou a protichůdnou k druhé větě termodynamické, neboť se jeví jako stoupající proces. Od počátečního chaosu k vyššímu řádu, od mikrobů k člověku – a možná ještě dál! Tuto teorii přijali filosofové Henri Bergson, Friedrich Engels, Teilhard de Chardin aj.

Tyto dva protichůdné filosofické názory nám mohou rovněž pomoci pochopit, co je přirozené člověku a co nikoli. Kam spěje vesmír a my spolu s ním a to nezávisle na naší vůli. Co se samotných homosexuálních jedinců týče, jistě bych je nepronásledoval ani nesoudil, nemocného člověka nelze soudit, ale také bych na půdě parlamentu ČR neuvažoval o nějaké formě legalizace jejich soužití, která by se blížila nebo dokonce byla postavena na roveň posvátnému svazku manželskému. Ten je pro mne jedinou Bohem posvěcenou formou soužití mezi lidmi opačného pohlaví, kteří mají právo a také povinnost zajistit budoucnost lidského pokolení na této zemi.

–jh–

BŮH MILUJE HŘÍŠNÍKA, ALE NENÁVIDÍ HŘÍCH

Prohlášení biskupů Pravoslavné církve v českých zemích k problematice homosexuálních svazků a k některým v současné době rozšířeným hříchům

Ve snaze následovat našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista, apoštoly a učení pravoslavné církve jsme vážně znepokojeni snahou některých bratří a sester z jiných křesťanských vyznání, kteří se snaží přizpůsobovat slova a skutky našeho Pána, o nichž mluví Evangelia, některým neblahým společenským jevům současnosti a svým vlastním představám. Zejména se jedná o problematiku vzájemného soužití lidí stejného pohlaví a o přijetí homosexuálních svazků církví a společností.

Ještě více nás znepokojuje, že tito bratři a sestry neváhají k hlásání svých názorů, velmi vzdálených od učení Evangelia a také od původního etického učení a postojů církve, využívat prostor přidělený křesťanům v české veřejnoprávní televizi a dalších prostředcích masové komunikace a tam své představy uvádět jako stanoviska pro všechny křesťany přijatelná a jako ta, která jsou v souladu s duchem a učением Evangelia.

Bible zaujímá k problému homosexuálních vztahů jednoznačný postoj: „Nebudeš obcovat s mužem jako se ženou, je to ohavnost“. (3M 18, 22) Sv. apoštol Pavel dále mluví o „hanebných vášních“ a také o tom, že:

„Jejich ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně i muži zanechali přirozeného styku s ženami a vzplanuli žádostí jeden k druhému, muži s muži provádějí hanebnosti a tak sami na sobě dostávají za slouženou odplatu za svoji zcestnost“.

Apoštol nám dále připomíná, že Božího odsouzení se dostane také těm, kdo takovéto jednání schvalují. (Ř 1,18–32) V listu ke Korintským se dokonce mluví o tom, že tito lidé nezdedí věčný život: „Nemylte se – ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani modloslužebníci, ani zvrhlíci... nebudou mít účast v Božím Království“ (1 Kor 6,9–10)

Biblické texty odmítající homosexualitu formovaly a spoluvytvářely křesťanskou morálku a kulturu a vzdělávaly mnoho generací. Popírání přímého smyslu slov sv. apoštola Pavla některými křesťany je v protikladu ke dvoutisícileté křesťanské tradici a v protikladu biblickým textům. Homosexuální vztahy jsou z pohledu Bible i z pohledu učení církve hříchem, který odděluje člověka od Boha. V současnosti jsme ale v této věci u mnoha lidí svědky přijetí postojů, které jsou ve zjevném protikladu k učení církve a jeví se také jako nezdravé a nebezpečné pro další vývoj rodiny a společnosti.

Bylo by však velkým omylem vybrat si z mnoha hříchů, kterým lidé dnes podléhají a které jsou velmi rozšířeny, pouze jeden (například praktikování homosexuálních svazků) a nemluvit o mnoha dalších, které jsou dnes ve společnosti a dokonce někdy i v církvi pokládány za přijatelné.

Zde musíme mluvit o velmi rozšířeném sobectví a individualismu a nepamatování na Boha, zrovna tak jako o rozšířené praxi mimomanželských styků, manželské nevěře, rozvodech a o častých potratech, které nemají ani zdravotní a ani sociální odůvodnění. V současnosti tolerovaným, avšak závažným hříchem vedoucím k destrukci mezilidských vztahů, duševnímu a duchovnímu úpadku je mezi mladými lidmi rozšířené nemírné holdování alkoholu a návykovým látkám. Do popředí vystupuje také hřích konzumního způsobu

života, vedoucí ve svých důsledcích k destrukci Božího stvoření.

Církev a křesťané nesmějí odmítat pomoc lidem, rodinám a společenstvím, pokud jsou hříchem a hříchy postiženy. Nesmějí se ale také přizpůsobovat situacím majícím svůj základ v mravním a etickém relativismu, nihilismu a úpadku a prohlášovat projevy nemoci za projevy zdraví, případně před věřícími z jakýchkoliv účelových a politických důvodů zakrývat skutečnost, že hřích a přetrvávání ve hříchu přivádí člověka a lidstvo na duchovní scestí a k zatracení.

Bůh v osobě svého Jednorozeného Syna přišel spasit hříšníky a ne spravedlivé. Bůh je láska a křesťané se proto musí modlit za všechny lidi a přát jim spasení. Církev a křesťané jsou povinni ve své službě Bohu a každému člověku otevírat cestu k obrácení, pokání a k duchovnímu vyléčení. Na druhé straně se však nesmějí bát pojmenovat hřích a to především proto, aby ti, kteří mu propadli, našli cestu k Bohu a ke spáse.

Pro nás, biskupy Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, není možné schvalovat úpadek lidské přirozenosti, která byla stvořena samotným Bohem, a nemůžeme ani schvalovat, aby stanoviska skupiny lidí postižené jakýmkoliv hříchem zpochybňovala a přizpůsobovala osobu samotného Bohočlověka Krista – Boha a Spasitele své představě a prezentovala jej jako toho, který je hříchem postižen. Takovýto názor jednoznačně odporuje církevnímu učení.

Pro pravoslavné věřící zůstávají nadále v platnosti kánony církve, které jsou i v dobách mravního úpadku a ztráty duchovního horizontu normou, o jejíž dodržení by měl každý pravoslavný křesťan podle svých sil a možností s Boží pomocí usilovat v zájmu svého duchovního pokroku, spásy a věčného života v Království nebeském.

Členové Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku: Arcibiskup pražský a českých zemí Kryštof a biskup olomoucko-brněnský Simeon

PANYCHIDA ZA OBĚTI NACISTICKÉ GENOCIDY ROMŮ

V prostředí pravoslavné církve je známá mučednická oběť sv. biskupa Gorazda a jeho druhů v době 2. světové války v souvislosti s ukryváním parašutistů, kteří v roce 1942 spáchali atentát na říšského protektora R. Heydricha. Znamé je také to, že pravoslavná církev byla až do konce války nacisty nelítostně pronásledována. Režim, který likvidoval pravoslavnou církev, byl obzvláště krutý a nelidský k národnostním menšinám na území protektorátu Čechy a Morava. Těmi, kdo byli kromě občanů židovské národnosti nejvíce postiženi, byli Romové. Památku obětí nacismu z řad Romů si církev připomněla panychidou, kterou sloužil 8. března arcibiskup pražský a českých zemí Kryštof spolu s prvním romským knězem o. Davidem Dudášem a dalšími duchovními v místech koncentračního tábora v Letech u Písku. Svojí modlitbou a účastí na pietním aktu Pravoslavná církev v českých zemích vyjádřila solidaritu se všemi nevinně pronásledovanými a trpícími i svoje jasné ne-rasismu a xenofobii, který se bohužel někdy projevuje i v současné české společnosti.

V souvislosti se vzpomínkou na romské oběti nacismu je na místě uvést také některá historická data a skutečnosti, které k problematice romského holocaustu sepsal pan Petr Lhotka z Muzea romské kultury v Brně.

Po obsazení zbytku Československa 15. 3. 1939 vznikl tzv. Protektorát Čechy a Morava. V tomto státním útvaru se podřízením okupačních orgánů dostávaly také jednotlivé složky státní správy.

Před příchodem nacistů byl typický xenofobní (tj. zaměřený proti určitému stylu života, např. proti kočování) přístup státu vůči Romům, vyjádřený v zákoně č. 117/27 Sb. o potulných cikánech. Československé úřady (četnictvo) měly již před okupací evidenci o tzv. potulných cikánech. Po příchodu nacistů se začal uplatňovat postup založený na rasovém základě.

Od roku 1940 bylo Romům zakázáno kočovat a bylo jim nařízeno usadit se buď

v domovské obci, nebo v místě posledního pobytu. Četnickým stanicím byl svěřen dohled nad nově usazenými Romy, kterým bylo zakázáno vzdalovat se z místa pobytu.

Vláda již před vznikem protektorátu schválila nařízení o kárných pracovních táborech, ve kterých měli být internováni muži bez zaměstnání. Předpokládalo se, že se bude jednat také o romské muže. Kárné pracovní tábory byly otevřeny v srpnu 1940 v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu, ale Romové tvořili pouze několik procent z internovaných.

Od roku 1942 vešla v platnost protektorátní protiromská opatření, jež byla kopií říšskoněmeckých předpisů. V březnu 1942 bylo vydáno protektorátní vládní nařízení „o preventivním potírání zločinnosti“ (v Německu platilo již od roku 1937). Na jeho základě bylo deportováno několik set protektorátních Romů označených za tzv. asociály do koncentračního tábora Osvětim I.

V červenci 1942 bylo vydáno nařízení o potírání cikánského zlořádu (v Německu platilo od roku 1938) a dne 2. 8. 1942 byl proveden soupis všech „Cikánů, cikánských míšenců a osob žijících po cikánském způsobu“. Do soupisu prováděného českým četnictvem pod dohledem německé kriminální policie bylo zahrnuto asi 6 500 osob označených za Romy nebo míšence. Část z nich byla okamžitě po soupisu uvězněna v tzv. cikánských táborech v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu.

Táborem v Letech u Písku prošlo za dobu jeho existence (srpen 1942 – květen 1943) celkem 1 308 osob. Přicházely celé romské rodiny a tábor, jehož kapacita byla plánována maximálně pro 300 mužů, byl přeplněn. Katastrofální stravovací a hygienické podmínky spolu s nemocemi měly za následek smrt asi jedné čtvrtiny vězňů (327 osob). Tábor byl pod správou českých četníků. Přes 500 osob bylo z tábora deportováno do koncentračního tábora v Osvětimi.

V cikánském táboře v Hodoníně u Kun-

šťátu (srpen 1942 – srpen 1943) bylo internováno celkem 1 375 osob. V táborech panovaly podobné podmínky jako v Letech u Písku. V důsledku táborových podmínek zemřelo 207 osob. Do koncentračního tábora v Osvětimi bylo deportováno přes 800 vězňů.

V prosinci 1942 vydal šéf německé policie a SS Heinrich Himmler výnos o deportacích Romů do koncentračního tábora v Osvětimi II.-Birkenau. Podle původního plánu měli být nejprve deportováni vězni protektorátních cikánských táborů, to se ale

neuskutečnilo, neboť vypukla tyfová epidemie. Výběr osob určených k deportaci řídila německá kriminální policie. Mezi hlavní kritéria patřila barva pleti. Celkem bylo od března 1943 do ledna 1944 v hromadných transportech deportováno do koncentračního tábora v Osvětimi 4 870 Romů z protektorátu. Po osvobození se z koncentračních táborů vrátilo 583 bývalých romských vězňů. Intenzitu a způsob pronásledování protektorátních Romů je možné označit slovem holocaust. *zpracoval Roman Juriga*

O MONASTÝRU V CHABAŘOVICÍCH

Psal se rok 2000 a v Chabařovicích, ve městě, které se nachází jenom 6km od Ústí nad Labem, byl s požehnáním tehdejšího metropolity Doroteje založen Monastýr sv. Jana Křtitele s důležitým posláním – sloužit pravoslavným věřícím z Ústí nad Labem a širokého okolí. Jeho založení bylo možné především díky osobnímu nasazení a snaze o. Damijána a také vstřícnosti římskokatolického litoměřického biskupství, které pravoslavným poskytlo objekty na Husově náměstí č. 191.

O pravoslavném monastýru sv. Jana Křtitele, který brzy oslaví páté narozeniny, toho zatím mnoho napsáno nebylo. Patrně i proto, že ti kdo monastýr budovali, byli především zaneprázdněni jak samotnou rekonstrukcí objektu, tak různými dalšími programy a (jak to již v životě chodí) také nejrůznějšími zkouškami, které potkávají ty, kdo se rozhodnou žít pro Boha a sloužit lidem.

Rekonstrukce objektu byla nutná především proto, aby se monastýr s kaplí sv. Ivana Českého, vysvěcenou v r. 2002 arcibiskupem Kryštofem, mohl stát důstojným místem modlitby a také místem setkávání pro pravoslavné věřící několika národností z Ústí nad Labem i pro jejich přátele a další lidi dobré vůle z blízkého a vzdáleného okolí.

Objekt monastýru si proto již v prvních letech své existence vyžádal mnoho práce a prostředků. Kromě vytvoření kaple z pů-

vodně sklepních prostor se úpravy soustředily zejména na výstavbu kuchyně, sociálních zařízení, rozvodů a zejména na náročnou úpravu zahrady, ze které bylo zapotřebí odvést 27 (!) nákladních aut nepotřebného materiálu a odpadů.

Všechny tyto rozsáhlé opravy a rekonstrukce by asi nebyly možné bez pochope- ní a podpory několika místních firem, ze kterých je třeba připomenout firmu BAF podílející se na zemních pracích, Mosteckou uhelnou společnost, Pílu Union Chabařovice, Cementárnu Febr i Realitní společnost p. Pavla Soka. Jim a také všem, kdo

misijní dílo v Chabařovicích podpořili dobrovolnou prací anebo prostředky, patří poděkování monastýrského společenství a celé církve.

Bylo by samozřejmě zbytečné objekty renovovat, pokud by tyto nesloužily církvi i široké veřejnosti a i proto se brzy po vzniku monastýru rozvinulo několik projektů a programů. Z těchto je třeba připomenout projekt zabývající se prospěšností a nebezpečími alternativní medicíny, v jehož rámci se konají přednášky a semináře. Rozvíjí se také projekt spolupráce s Probační a mediační službou Ministerstva spravedlnosti ČR, který umožňuje odpykání alternativních trestů pro mladé lidi dopouštějící se nezákonného jednání a různých přestupků. Projekt by se v budoucnu měl rozšířit ještě na problematiku integrace problémové mládeže do společnosti.

Velký význam pro vstoupení monastýru do povědomí široké veřejnosti měla v roce 2002 jeho spolupráce s Českou pravoslavnou filantropií. Monastýr tehdy koordinoval a rozdělil povodňovou pomoc pro 33 rodin v celkové výši 1 238 000 Kč.

Z akcí, které jsou pořádány každoročně, je zapotřebí vzpomenout zejména ty, které jsou pořádány o Vánocích a Velikonocích v Domě dětí a mládeže v Ústí nad Labem. Zde monastýr spolupracuje s občanským sdružením Oberik, jehož členy jsou mnozí členové Ústecké pravoslavné církevní obce. Z dalších zajímavých setkání konaných v minulosti pak stojí za připomínku sochařské sympozium pořádané v roce 2003 se zaměřením na církevní témata. V rozvíjení sociální práce i v oblasti podpory umě-

ní a kultury a také v pořádání akcí pro děti a mládež hodlá chabařovický monastýr pokračovat i v budoucnu.

Základem duchovního života každého pravoslavného monastýrského společenství a také společenství monastýru sv. Jana Křtitele je samozřejmě modlitba a bohoslužba. Večerní bohoslužby s účastí veřejnosti jsou v kapli sv. Ivana Českého slouženy každou sobotu večer od 19.00 hod. Sv. liturgie je sloužena každou neděli v 10:00 hod. Po nedělní sv. liturgii se místní věřící, duchovní a hosté monastýru obvykle ještě setkávají při šálku kávy nebo čaje. Podle starého stylu jsou konány církevní oslavy všech významných svátků, z nichž se zájmu a účasti věřících i široké veřejnosti z blízkého i vzdáleného okolí těší především oslavy Vánoc a Paschy. Při organizaci oslav těchto svátků monastýru velmi pomáhá se zajištěním občerstvení pro poutníky pan vedoucí neďaleké restaurace Český dům.

A kdo jsou lidé, kteří monastýr vytvářejí? Společenství monastýru pozůstává v současnosti z o. igumena Damijána Urbáška, o. jeromonacha Sávy a poslušníka-žalmisty Samuela. Na pravidelných sobotních večerních a také na nedělních a svátečních liturgiích i na všech vzdělávacích a kulturních akcích jsou bratrstvem monastýru srdečně vítáni věřící a zájemci z celé České republiky.

Monastýr v současnosti umožňuje přespání pro jednotlivce a malé skupiny a uvítá pomoc, která by umožnila jeho další potřebné úpravy a vybavení i rozvoj jednotlivých programů. V případě zájmu o návštěvu anebo pobyt je možné kontaktovat o. Igumena Damijána na tel. č. 731519999.

A to je možná o monastýru sv. Jana Křtitele vše, co bylo zapotřebí napsat. Pokud těchto pár řádků probudilo ve Vás zvědavost a zájem někdy do Chabařovic zavítat, tak se Vám stalo přesně to, co se stalo mně, když jsem od otce Damiána vyzvídal, jak a čím ten chabařovický monastýr, o kterém jsem předtím mnoho nevěděl, žije.

Roman Juriga

NEODSUZUJ

Neodsuzuj... Neboť my všichni jsme lidé, všichni jsme slabí, nemocní, spoutaní hříchem. Zmítají nás vášně, rodíme se a žijeme v hříchu.

Neodsuzuj... Abys nebyl soudcem bližních. Zeptej se svědomí, jsi-li sám lepší než oni. Bratře, kdo má opravdu čistou duši je shovívavý k prohřešení druhých.

Neodsuzuj... Vždyť slovo se nedá vzít zpět. Buď opatrný, nebo – jak pravil Spasitel – uvidíš třísku v oku bratra a ve svém přehlédneš břevno.

Neodsuzuj... Aby na tebe s obviněním nepadl shůry kámen – těžký kámen odsouzení, který jsi hodil na bratra.

Neodsuzuj... Lidé nejsou v jádru zlí, ale často bývá zlý jejich život. Nejprve poznej, jakou cestou je vedl k záhubě.

Neodsuzuj... Odvažuješ se zaručit, že sám nebudeš vláčen vášněmi?

Neodsuzuj... Můžeš se mylit.

Neodsuzuj! Nebudeš odsouzen.

ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ)

(1896 – 1980)

pokračování z minulého čísla

O.Vsevolod byl poslán do dnešního Polska nedaleko Wrocławu, ale jako jediný z Gorazdových duchovních byl předčasně poslán domů. Jako důvod byla uváděna nepoužitelnost vzhledem k špatnému zraku. Po svém návratu do Prahy našel o. Vsevolod práci – a je to opět typická ukázka z jeho života – v ateliéru AFIT, kde byl zaměstnán jako animátor kresleného filmu. Svým přirozeným kreslířským uměním se podílel na prvním českém animovaném filmu vůbec „Svatba v Korálovém moři“. Zde m.j. také spolupracoval s klasikem a nejslav-

nějším představitelem českého kresleného a loutkového filmu Jiřím Trnkou. Otec se učinil „použitelným“ nejen pro tuto práci, ale i pro konání tajných bohoslužeb v bytě bratra Šembery. Riskoval tím samozřejmě život svůj i celé rodiny. Každý týden se přitom musel hlásit na gestapu, kde byl surově vyslýchán, tahán za vousy, urážen... Bydlel s rodinou v podnájmu v dvoupokojovém bytě s ještě dvěma lidmi (celkem 6 osob).

Konec války, povstání Pražanů proti okupantům v květnu 1945, prožil otec po svém: na barikádách. Naštěstí přežil a ihned po příchodu Rudé armády začal opravovat zdevastovanou katedrálu. Mezitím pravoslavní Češi požádali o vyvázání z jurisdikce srbské církve a o přijetí do jurisdikce MP. Za tímto účelem přicestoval do Prahy budoucí první metropolita pražský a nyní exarcha MP pro Československo Jelevferij (Voroncov). Údajně jedna z prvních věcí, kterou vládyka Jelevferij učinil, bylo předvolání o.Vsevoloda a postavení před něho jednoznačné volby: buď odchod z nekanonického manželství a přijetí mnišství, nebo setrvání u rodiny a dobrovolné nebo nucené vzdání se kněžství. Záležitost se dostala až k patriarchovi Alexijovi. Otec volil první možnost a 30. listopadu/13. prosince 1945 byl v Lado-

Chrám Sv. Trojice ve Stakčíně, Slovensko, 1947–52. Dokončovacích prací se zde již otec Andrej neúčastnil.

mírové archimandritou Sávou (Struve) postřížen na mnicha se jménem Andrej podle apoštola Slovanů. Jako igumen Andrej byl poté krátce ustaven představeným chrámu Zesnutí na Olšanech v Praze a poté duchovníkem nově otevřeného semináře v Karlových Varech. Když byl vlivem státní moci seminář zanedlouho přestěhován do Prešova, otec Andrej se stěhoval s ním.

Roky 1947–52 můžeme označit za vrchol života otce Kolomackého. Působí jednak jako duchovník prešovského semináře, přednáší na fakultě liturgiku, zastupuje jako archimandrita v mnoha záležitostech archiereje exarchátu a od roku 1950 autokefální církve, rediguje reedici ladomírovského „Velikého Sborníku“ a samozřejmě staví chrámy. Jednak je to chrám v moravské Kroměříži dokončený roku 1947 (kromě toho se na Moravě podílí ještě na chrámech v Jihlavě, Opatově, Přerově a později Opavě, celkem tedy na Moravě 13ti chrámy), jednak jsou to chrámy na východním Slovensku. Chrám sv. Ducha v Medzilaborcích postavený v letech 1947–50 je obecně vzato asi vrcholnou stavbou otce Andreje.

*Interiér prvního chrámu v Litoměřicích, 1948.
Typická ukázka adaptovaného prostoru.*

Byl postaven jako památník ruským vojákům padlým v II. světové válce, především v bojích o blízký Dukelský průsmyk; v jeho stavební komisi byl čestným předsedou mj. generál Sovětského svazu Ludvík Svoboda, pozdější prezident Československa... Ve stejném roce dokončuje katedrálu v Prešově, chrám v Uliči-Krivém, Daře, ikonostas fakulty v Prešově, ikonostas v biskupské residenci nové michalovské eparchie a před dokončením byl chrám ve Stakčíně.

S metr. Jeleverijem v roce 1949 v Prešově. Na snímku jsou i někteří monaši ladomírovského monastýru.

Na konci prvního školního roku v Prešově. Otec Andrej v druhé řadě v brýlích za prešovským vladykou Aleksijem (Dechtěrevem), 29.června 1951.

S tímto obdobím je přirozeně spjata otázka biskupské dráhy otce Andreje. Jedni říkají, že biskupem být nechtěl a obával se takové zodpovědnosti. Druzí tvrdí, že být biskupem mohl, ale znemožnila to státní moc vzhledem k jeho minulosti. Další otázkou zůstává pak jeho odstranění z Prešova v dubnu 1952 a jeho přeložení do pusté oblasti severních Čech, což z hlediska „církevní kariéry“ nelze hodnotit jinak, než jako posláni do vnitřního exilu a odstranění z vrcholných funkcí církve. Nejasná je zde úloha nejen státní moci (k odstranění otce došlo před koncem „stalinské renesance“), ale také bývalých uniátů, kteří z části nuceně přijali Pravoslaví v roce 1950. Zde je nezbytné připomenout, že otec Andrej se od počátku stavěl k zásahům státní moci do otázky řecko-katolické církve skepticky. Lidé jeho formátu nepotřebovali „pomoc“ státu. Převáděli lidi na Pravoslaví po tisících silou Ducha. Jak bolestně se pak dotkly tyto nešťastné historické události pravoslavné církve na Slovensku v letech 1968 a 1990! V každém případě, otec Andrej nebyl mezi řadou bývalých

uniátů oblíben, nikoli však pro jakousi jeho účast v rušení uniátské církve. Otec byl velmi upřímný člověk a byl zvyklý říkat pravdu všem, bez obalu a za všech okolností. Vypráví se, jak svého času málem způsobil skandál, když skupina pravoslavných duchovních navštívila presidenta Beneše. Snad to bylo při návštěvě 27.července 1945. President Beneš, jako žák Masarykův, řekl cosi nelichotivého o „Byzanci“. Otec Kolomacký již vstával a začínal si trhat knoflíky pod bradou, když vedle sedící kněz jej bystře chytil a vši silou držel na židli a otce uklidňoval. Bývalým uniátům, hlavně těm, ze kterých se nyní stali horliví pravoslavní, připomínal např. jejich úsilí o likvidaci ladomírovského monastýru v roce 1942. Mnozí pamětníci tvrdí, že tito lidé usilovali o vydání otce Andreje do SSSR a vladyka Jeleverij jej přeložením do Čech zachránil. Je to ale problematické vysvětlení... Historická fakta zde těžko oddělíme od dohadů. Pro komunistickou moc byla jistě nepřijatelná minulost otce Andreje, ale byl to jediný důvod? Těžko říci...

Pokračování příště

RECENZE KE KNIZE „ХРАНИТЕЛИ ВЕРЫ ПРАВОСЛАВНОЙ“

/Ochránci pravoslavné víry/

vydala Biblioteka „Ruskoj tradicii“, Praha 2004, s. 109.

Kniha je koncipována jako vzpomínka na dva významné ochránce pravoslavné víry:

otce Nikolaje Ryžkova – propagátora pravoslaví v Čechách před 1. světovou válkou a

biskupa /později arcibiskupa/ pražského, vладыky Sergije (Koroljova), který stál v čele ruského pravoslavného vikariátu v letech 1922–1946.

V prvé části, týkající se osobnosti otce Ryžkova, redakce použila materiálu z osobního archivu Ing. Vladimíra A. Gavriněva.

Ve druhé části je použito materiálů z konference zaměřené k uctění památky vладыky Sergije, biskupa pražského.

Velmi působivé je vzpomínání Adrianý N. Ryžkovové na otcovu činnost, jeho zatčení, utrpení ve vězení, rozsudek smrti a návrat domů s podlomným zdravím.

V kapitole Záznamy strašných dnů jsou formou deníku (rok 1914) zachyceny Adrianiny dojmy z nesmyslné války plné zloby a krve, která obrací v nenávisť jednoho proti druhému. Je zde popsán život otce Ryžkova ve vězení, kam se dostal v důsledku obvinění ze špionáže a vlastizraedy (panslavismus, panrusismus). Strádání, jež nakonec vedlo i k jeho předčasné smrti.

Další kapitola má název Můj otec protjerej Nikolaj Nikolajevič Ryžkov – k 50. výročí rozsudku smrti nad ním ve Vídni. Dcera se zde zamýšlí nad otcovým posláním, nad tím, jak zvláštním způsobem si jej Hospodin povolal, aby se stal pastýřem, s jakou láskou a obětavostí se věnoval své pražské i karlovarské pastvě.

Můžeme se zde dočíst i o jeho lásce a úctě k Mistru Janu Husovi, Janu Kolláro-

vi – otci myšlenky slovanské vzájemnosti, o jeho úctě k českému cyrilometodějskému pravoslaví pronásledovanému německým živlem po celé jeho strastiplné dějiny. Je zde popsána i snaha otce Ryžkova oživit pravoslaví, při níž se opírá o národní tradice a přijetí pravoslavné víry českými starokatolíky.

Snaží se také seznámit Čechy s ruským pravoslavím, ruskou kulturou a ruskými dějinami, které rakouská vláda záměrně zkrsluje a falzifikuje.

V této kapitole se můžeme dočíst i o průběhu a výsledcích zkonstruovaného procesu. Po četných diplomatických intervencích nakonec o. Ryžkov vyvázl životem a 19. července 1917 se s podlomným zdravím vrátil k rodině do Petrohradu. Za tři roky zemřel ve věku 51 let.

Následující kapitola je dialogem mezi jejím autorem Josefem Holečkem – známým českým spisovatelem a slavjanofilem – a štábním kapitánem vojenského soudu Dr. Kortzem. Má název Ještě jeden mučedník války. Autor v ní obhajuje pravoslavnou víru, hovoří o svých osobních stycích s otcem Ryžkovem. Z celého jeho svědectví vyplývá nevina obžalovaného, kterou protistrana nehodlá uznat.

Citově velmi působivá je kapitola Ve Věži smrti od protestantského kněze Ivana Řezníčka. Jde o úryvek z autorovy stejnojmenné knihy (Choceň 1936, s. 224–229). Protestantský kněz zde hovoří o morálních hodnotách otce Ryžkova, o jeho lásce k lidem, zálibě v knihách, úctě k Janu Amosi Komenskému a zejména o síle jeho pravoslavné víry.

První část knihy věnovaná o. N. N. Ryžkovovi je uzavřena alegorickou básní – (spí-

še krylovovskou bajkou), Vladimíra Žukovského Kocour poustevník.

Druhá část knihy je věnována biskupu (později arcibiskupu) Sergijovi (1881–1952), který stál v čele ruské pravoslavné společnosti v Československu v letech 1922–1946.

Tuto část tvoří materiály z konference: referáty, osobní vzpomínky.

První kapitola s názvem Biskup Sergij (Koroljov) a proces vytváření ruské emigrantské farnosti v Praze je rozdělena do těchto částí:

– Příjezd biskupa Sergije do Prahy.

– Jmenování biskupa Sergije duchovním správcem pražské farnosti.

– Pastýřská činnost biskupa Sergije.

V následující kapitole nazvané Památce arcibiskupa Sergije hovoří autorka Jelena I. Musatová na základě materiálů Státního archivu, Slovanské knihovny i vlastních dětských vzpomínek o laskavosti, všestrannosti, hluboké duchovnosti a skromnosti tohoto pastýře.

Další kapitola VI. A. Gavriněva Dvě setkání s vladykou Sergijem pojednává o nevěšedních a nesmazatelných dojmech třináctiletého Vladimíra, které tato setkání vyvolala. Opět zde prozařuje křesťanská láska, pozornost k dětem (účast na skautském táboře) a dokonce i léčitelská moc tohoto vynikajícího arcipastýře.

V poslední kapitole se redaktor Ivan Savický dotýká rozkolu v Ruské zahraniční pravoslavné církvi a postoje vladyky Sergije k této události. Síla křesťanské lásky v názvu kapitoly (a především ve vladykově duši) nedopouští jakéhokoli odsuzování, nechává arcibiskupa Sergije vně státní i církevní politiky. Autor kapitoly čerpá mimo jiné i z autobiografie vladyky Sergije: Zamiloval jsem si vás... (Я возлюбил вас..., Moskva 2003, s. 416, 100,- Kč).

Knihla Ochránci pravoslavné víry je doplněna fotografiemi chrámu sv. Mikuláše, ze slavného vysvěcení chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanských hřbitovech v Praze, vysvěcení chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici a fotografií posezení u čaje s vladykou Sergijem (oo. Michail Vasněcov a archimandrita Isaakij).

Publikace představuje důležitý historický dokument, je faktograficky bohatá a „čtivá“. Lze ji doporučit každému, koho zajímají všechny stránky života naší pravoslavné církve.

Je distribuována nakladatelstvím Русское слово, Kamenická 42, 170 00 Praha 7, tel. 233 372 392, e-mail: ruslovo@ideg.cz a také prostřednictvím našeho ústředí v Dělostřelecké 7 v Praze 6, tel. 224 315 015, stojí 60,- Kč.

Arcibiskup Kryštof

SVATÉ PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

Koncem roku 2004 vydala Pravoslavná bohoslovecká fakulta Prešovské university v Prešově pozoruhodnou publikaci Orientální pravoslavné církve. Kniha má 197 stran, je koncipována jako skripta. Jejím autorem je arcibiskup Kryštof.

Publikace obsahuje souhrnné pojednání o historii a současném životě orientálních církví, první tohoto druhu v naší pravoslavné literatuře.

Autor v úvodu hovoří o tom, že studii lze vnímat jako pokračování započatého dialogu mezi pravoslavnou církví a orien-

tálními církvemi. O tomto dialogu svědčí podrobná dosud nepřeložená pramenná dokumentace v kapitolách Dialog Pravoslavné církve a orientálních církví v současnosti (str. 142 – 146) a v kapitole Dokumenty (str. 146 – 179). Nechybí ani obrazová příloha a mapy území jednotlivých orientálních církví.

K autentičnosti uvedených materiálů přispívá i ta skutečnost, že autor byl s požehnáním našeho nezapomenutelného vladyky metropolitity Doroteje delegátem za naší církev a zúčastnil se ve dnech 23.

– 28. 9. 1990 (str. 165–172) teologického Dialogu mezi Pravoslavnou církví a orientálními pravoslavnými církvemi ve Švýcarsku (Chambésy).

První část publikace podává s pedagogickou erudicí a přiměřeností studentům bohoslovecké fakulty – a nejen jim, nýbrž všem, které uvedená problematika zajímá – informace o jednotlivých orientálních církvích. Jsou to: Koptská pravoslavná církev Alexandrie, Syrská pravoslavná církev Antiochie a celého Východu, Arménská apoštolská církev, Etiopská pravoslavná Tewahe-do církev, Malabarská pravoslavná syrská církev Indie.

Podkapitoly se zabývají historií jednotlivých církví, jejich misijní činností, monaštvím, schizmatem, cizí nadvládou a jejími důsledky, rozdílly v pojetí osobnosti našeho Pána Ježíše Krista, postoji k posled-

ním církevním sněmům (nepřijetím IV. ekumenického sněmu v Chalcedonu r. 451).

Druhá část pojednává o novodobých dějinách těchto církví a můžeme se zde dozvědět o vlivu unionismu, protestantismu, o církevní organizaci, věrouce, současném stavu monašství, kanonickém právu, svatých Tajinách, církevním písemnictví, církevním právu, architektuře, o chrámovém zpěvu, o vztazích mezi jednotlivými pravoslavnými orientálními církvemi.

Vyvrcholením, jak již bylo řečeno, je dialog mezi Pravoslavnou církví a orientálními pravoslavnými církvemi.

Tuto cenu a faktograficky bohatou publikaci vřele doporučujeme našim čtenářům. Je možno ji zakoupit na Detašovaném pracovišti PBF PU v Olomouci a na Úřadu metropolitní rady v Praze. Stojí 200,– Kč.

redakce

„KNĚŽÍ TVOJI, HOSPODINE, AŽ OBLÉKAJÍ SE VE SPRAVEDLNOST...“

K padesátinám brněnského duchovního správce, otce protojereje Mgr. Jozefa Fejsaka

Slova žalmu, s nimiž přistupují duchovní pravoslavné církve ke službě božské liturgie (v celém kontextu je čteme ve Sborníku svatého vладыky Gorazda, 1. vydání, str. 167), tanou mi mimovolně na mysli, když vzpomínám na srdečnou slavnost brněnských věřících v letošní neděli masopustní. Padesátiny svého duchovního otce, Jozefa Fejsaka, vzpomínali toho, dne 6. března 2005. Otec Josef se sice narodil až 24. března v roce 1955, ale vzhledem k důležitému velkopostnímu období byla slavnost přenesena na dobu předpostní.

Pozdravit v ten den zasloužilého duchovního olomoucko-brněnské eparchie přijel do brněnského chrámu eparchiální archijerej vладыka Simeon a jako host se zúčastnil také bývalý ředitel olomoucko-brněnské eparchie

o. prot. Pavel Aleš. Po jitřní bohoslužbě, zpívané východoslovenskými nápěvy v jazyce církevněslovenském, byla sloužena svatá liturgie česky s vloženými texty slovenskými, řeckými a srbskými. Liturgii provázal zpěvem pěvecký sbor řízený ses. Ardaševovou a br. J. Černockým a účastnilo se několik dětských a mladých přísluhujících, které k tomu pečlivě připravuje jejich duchovní. Poté se ujal slova vладыka Simeon, aby biblickými a modlitebními příměry vyjádřil jubilantu svá přání do dalších let. Pak ve své odpovědi o. Jozef zavzpomínal na své začátky, na životní pouť, kterou ho vedl Pán Církve až k dnešnímu životnímu předělu. Po studiích na Pravoslavné bohoslovecké fakultě v Prešově, kde ocenil vliv svého učitele, profesora Pavla Alše, který ho bohoslovecky formoval, měl možnost prohloubit si vědomosti na duchovní akademii v Moskvě. Potom, jako mladý a ještě málo zkušený kněz, byl tehdejší

vладыkou Nikanorem ustanoven do čela brněnské církevní obce. Pokračoval však i dále ve studii jako doktorand na Bělehradské bohoslovecké fakultě. Žel, válka v Jugoslávii a jiné okolnosti nedovolily mu práci zakončit, ač jej téma dějin pravoslaví na východním Slovensku velice přitahovalo. Ovšem ani situace v brněnské církevní obci nebyla tehdy zdaleka utěšená. Do chrámu přicházeli jen ti nejvěrnější, pamětníci svatého biskupa Gorazda, ale přesto se mladému duchovnímu podařilo díky jejich obětavosti udržet liturgický život a postupně jej rozvinout, udržet pěvecký sbor i postupně zapojit do bohoslužebného života v církevní obci nové mladé zájemce a pracovníky. Velkým pomocníkem – ač to ze skromnosti nebylo řečeno – byla otcí Josefovi jeho obětavá manželka, s níž vychovávají dvě dcery.

Plody obětavé práce se brzy začaly objevovat – byla opravena kopule chrámu, vnitřek získal novými úpravami, při chrámu byla vybudována zvonice s baptisteriem v pěkné stylové stavební úpravě.

Když dnes nahlédneme do chrámové lodi během bohoslužeb, musíme se upřímně radovat z velkého oživení náboženského života brněnského pravoslaví. Žije zde církevní obec mnohonárodnostní a přece jednolitá, v níž Čechy, Ukrajince, Rusy, Srby,

Řeky, Bulhary a další příslušníky jiných národností stmeluje společná láska k svatému pravoslaví. Spojujícím liturgickým jazykem je čeština, ale každý její člen nachází v ní něco sobě blízkého a rodného, co oslovuje jeho duši. Tajemství této spojnice je jednoduché: zde se zachovává – ne však puntičkářsky či sektářsky – společná tradice Pravoslaví. Nade vším děním se prostírá sjednocující síla svatého Václava, jemuž je zasvěcen chrám, Václava slovanského, blízkého i ostatním, nejen Čechům. Vane zde duch svatého Rostislava, knížete velkomoravského, iniciátora misie cyrilometodějské – zase nejen pro Moravu, ale pro všechny Slovany. Nad církevní obcí bdí i nebeská ochrana našeho světce, svatého biskupa mučedníka Gorazda. I on z velmi skrovných začátků ve své době vedl svěřené duše, aby „osvojily si Pravoslaví v plném jeho duchovním bohatství“ (předmluva ke Sborníku, 1. vyd., 6).

V odpoledních hodinách pokračovala slavnost v sálech brněnské radnice. Hudbou, zpěvem, upřímným slovem, dárky projevili mnozí hosté svůj láskyplný vztah k jubilujícímu pastýři. Také naše širší církevní veřejnost se k nim připojuje přáním otcí Jozefovi: Mnohaja i blahaja lita – Mnohá, mnohá další léta pod ochranou Boží!

Prot. Pavel Aleš

NÁBOŽENSTVÍ V BRNĚ

Je to již tři roky, co se v brněnské církevní obci v prostorách Svatováclavské hudební školy pravidelně koná výuka náboženství pro děti a školní mládež. Za tu dobu prošla výukou řada dětí. Některé chodily jen jeden rok, jiné navštěvují vyučování náboženství pouze občas, ale největší výsledky jsou u těch dětí, které navštěvují školu pravidelně po celou dobu. Potom je opravdu radost vidět, jak tyto mladé duše pod vlivem Božího slova doslova duchovně kvetou.

O tom, jak je důležité se právě této skupině našich mladých věřících věnovat, je téměř zbytečné se rozepisovat. Mnozí rodiče

se nám svěřují, že si připadají jako onen antický Sisyfos, když se v dnešní době snaží dětem vštípit základy křesťanství a víru v Boha. Na děti se ve škole i při zábavě doslova valí materialistické výklady o existenci člověka a propaguje se tendence k pouhému uspokojování jeho tělesných potřeb a zajištění osobního blahobytu.

Sám novomučedník vладыka Gorazd ve svých vzpomínkách píše, jak na něj mocně zapůsobila výuka náboženství a že právě díky ní se již jako dítě rozhodl pro svou budoucí kněžskou dráhu. Máme-li před sebou takový příklad, jak ještě můžeme váhat,

jestli dětem výuku náboženství dopřát či ne? Jestli upřednostnit vzdělání v různých jiných oborech, či kroužcích zaměřených na rozmanité praktické dovednosti anebo preferovat vzdělání v duchu pravoslavných křesťanských tradic. Z našich dosavadních zkušeností vyplývá, že dětská duše po Bohu doslova prahne. Otázky, které nám děti kladou, jsou otázkami velmi závažnými. Jsou to otázky po samotném původu lidské existence, dotazy kladené s dětskou otevřeností a bezmeznou důvěrou vůči nám dospělým a rozumným lidem. A my stojíme před řešením, zda-li pro kopy starostí a nedostatek času jim máme dát lacinou odpověď v duchu dnešního encyklopedického vzdělání, anebo je napojit přímo na nejsvatější a nevyčerpatelný pramen, kterým je Bůh.

Aby pomohli našim rodičům, rozhodli se vyučující právě tomuto úkolu zasvětit veškeré své další hodiny výuky náboženství. Děti rovněž cítí potřebu sdělovat se mezi svými vrstevníky, chtějí pocítit, že ve svém křesťanském světonázoru nejsou sami, že je to něco běžného. Děti potřebují získat příklady a vzory. Aby se děti i rodiče navzájem poznali a více sblížili, bylo v rámci katechetického odboru uspořádáno společné jednodenní setkání dětí a mládeže. Setkání proběhlo v den státního svátku sv. Václava 28. 9. 2004 v Olbramovicích.

Na svaté liturgii v 10⁰⁰ hodin se v pravoslavné kapli sv. Cyrila a Metoděje sešlo třicet dospělých a dětí. Škoda, že přes výzvu

v eparchiálním tisku se setkání zúčastnily pouze děti z brněnské a olbramovické církevní obce. Během svaté liturgie si chlapci vyzkoušeli přísluhování v oltáři a završili tak i praktickou zkoušku znalostí dosud získaných pouze výukou. Některá děvčata se zase přidala ke zpěvákům a doprovázela bohoslužbu svým zpěvem. Po svaté liturgii byla sloužena pro 13 přítomných dětí pobožnost na začátek školního roku.

Poté jsme se všichni vydali do zapůjčeného vinného sklípku, kde nám v místnosti provoněné teplem krbu a srdečnou atmosférou připravili olbramovičtí věřící vynikající pohoštění a skvělý oběd. Po něm následoval výlet do Moravského Krumlova, kde jsme navštívili výstavu Slovanská epopěj od Alfonse Muchy. Tato výstava od našeho světově známého malíře představuje na dvaceti monumentálních obrazech dějiny slovanských národů a nijak nezastírá hluboký význam pravoslavné církve v naší historii.

Dále pak následovala návštěva bunkrů pohraničního opevnění z roku 1938 spojená s procházkou po polích a pouštěním draka. Na závěr jsme se všichni pomodlili v olbramovické kapli Pobožnost k přesvaté Bohorodici a vydali se do svých domovů.

Pevně věříme, že tato akce utužila společné úsilí k výchově naší pravoslavné mládeže.

o. Karel Podracký a Anna Podracká
(převzato z Věstníku olomoucko-brněnské eparchie č. 1, roč. 5)

MALÁ, ALE NAŠE!

Město Žatec je jedním z mála měst našeho státu, které může doložit svou tisíciletou historii. Podle písemných a archeologických výzkumů bylo již v roce 1004 významným centrem v rámci celé střední Evropy.

V roce 2004 město Žatec oslavilo své milénium. Při oslavách se vzpomnělo na jeho minulost a také na římskokatolický kostel sv. Jakuba, který byl postaven již v roce 1359. Hřbitov kolem kostela se stal hlavním pohřebištem.

Po druhé světové válce, kdy se po 80 letech volyňští Češi vraceli zpět do vlasti, hodně našich krajanů osídlilo Žatecko a hlavně město Žatec. Začátky nebyly snadné. Bylo nutné splynout s lidmi a okolím. Avšak byli jsme mladí, plní elánu a víry v dobrou budoucnost. Naši občané se zapojují do různých kulturních a společenských organizací. S sebou přinesli v srdcích víru v Boha, která je hlavní větví ve stromu ži-

vota. Většina z nás je vyznání pravoslavného. Bohužel nebyl zde žádný pravoslavný svatozánek ke konání bohoslužeb. Začínalo se v soukromém bytě u p. faráře Krařuka. Později v bytě p. faráře Vladimíra Zacha. V roce 1946 se dostavila naše deputace k děkanskému úřadu se žádostí, aby nám byl propůjčen jeden z pěti žateckých kostelů ke konání obřadů. V delegaci byli pánové V. Kazda, A. Pánek a M. Maulis. Poukázali, že nemáme finanční možnost zbudovat novou církev. Po roce biskupská konsistoř souhlasila s propůjčením kostela sv. Jakuba na 99 let, k používání pravoslavnou církví. V tomto kostele se tehdy konal jen jeden obřad v roce.

Kostel byl stářím velice sešlý a zanedbaný. Rozhodlo se za finanční pomoci města kostel opravit a svépomocí věřících upravit okolí církve. Přilehlý hřbitov byl zrušen. Uvnitř kostela se zachoval původní velký obraz sv. Jakuba. Byl postaven hlavní oltář – ikonostas ze 17. století – dovezený z Podkarpatské Rusi.

Pan farář Rostislav Hoffman začal konat pravidelné bohoslužby, současně byl založen církevní pěvecký sbor pod vedením Mikuláše Vágnera, který pak pro nemoc sbor opustil a vedení sboru se ujala paní. Olga Maščáková.

Sbor se rozrostl na 32 osob. Mimo naši církev byl zván k bohoslužbám i do jiných církví. Také pořádal koncerty pod vedením prof. Leonida Berezovského a p. Václava Židlického. V druhé polovině pade-

sátých let byl do naší farnosti jmenován o. Dušan Surma. V roce 1965 přišel z Mostu p. farář Vladimír Jachňuk a mátuška Marta. Ujal se vedení pěveckého sboru, ve kterém je, díky Bohu, až do dnešních dnů. Pro nemoc otec Vladimír odešel v roce 1979. Na jeden rok církev osiřela. Nedělní bohoslužby konali p. farář Vyletal, otec Lucký z Chomutova a také vladyka Dorotej. Na Nový rok 1981 nastupuje nově vysvěcený p. farář Mgr. Vladimír Jachňuk ml., dnes již protojerej pro severozápadní region české pravoslavné církve.

31. 3. 2004 nastal pro naši církev velmi radostný den. Římskokatolická církev zastoupená děkanem Josefem Špačkem darovala kostel sv. Jakuba církvi pravoslavné. Pouze jsme uhradili 10 000 Kč za zápis do katastrálního registru.

Malá církev, ale naše. Musíme ale říci, že je jedna z nejhezčích. Udržovaná mátuškou Marií. Bohoslužby jsou konané důstojně, pravidelně každou neděli a o svátcích. Je smutné, že hodně našich věřících zestárla a mnoho jich odešlo na věčnost. Zůstává jen několik věrných. V poslední době se zúčastňují bohoslužeb věřící z Ukrajiny. Mládež, toť veliký otazník. Nesmíme dopustit, aby se opakovala minulost a bohoslužba byla jen jednou do roka.

Vážený otcové, bratři a sestry, krajané, až někdy zavítáte do Žatce, přijďte se podívat a pomodlit do naší malé krásné církve. Budeme potěšeni a vy také.

Anna Martišová

Středisko duchovních setkávání v Těšově nabízí návrh programů letních pobytů dětí a mládeže v termínech:

- 7. – 8. 5. setkání pravoslavné mládeže
- 1. – 12. 7. Praha arcibiskop Kryštof (ses. Jana Demjanová)
- 14. – 23. 7. Aš, Rovné máč. Kateřina Mastíková

Přihlášky možno posílat uvedeným organizátorům, popřípadě pomocí duchovních na farnostech. Zájemci z řad duchovních, kteří mají zájem o organizování setkání dětí v dalších dnech, hlase své termíny na níže uvedená tel. čísla.

mát. Kateřina Mastíková – tel.: 354 525 852

ÚMR, ses. Jana Demjanová – tel.: 224 315 015

mátuška Kateřina Mastíková, Aš

POZVÁNKA

na Svatojánské setkání

Srdečně vás zveme na Svatojánské setkání všech přátel Gorazdova duchovního střediska monastýru Zesnutí přsvaté Bohorodice a Pravoslavné akademie ve Vilémově u Litovle ve dnech 24. – 26. června 2005.

+ Simeon,
biskup olomoucko-brněnský

+ Kryštof
arcibiskup pražský a českých zemí

Program

Pátek 24. 6. příjezd, ubytování, večeře, beseda okolo ohně ve škole sv. Kosmy o tématu setkání

Sobota 25. 6.

- 7.00 – sv. liturgie s panychidou za zesnulé
- 8.30 – snídaně
- 9.00 – přednáška vладыky arcibiskupa Kryštofa: Obnova sv. křtu
- 10.00 – přednáška matky Ludmily: Křest v řece Jordánu
- 10.30 – přestávka (káva, čaj)
- 11.00 – přednáška vладыky Simeona: Křestní praxe v církvi
- 12.00 – diskuse na přednesená témata
- 13.00 – oběd
- 14.00 – volný program
- 17.00 – bohoslužba s litií
- 18.00 – večeře
- 20.00 – beseda okolo otevřeného ohně ve škole sv. Kosmy o sv. křtu a dalších zážitcích celého dne, možnost individuální zpovědi

Neděle 26. 6.

- 9.00 – sv. liturgie
- 10.30 – snídaně
- 11.30 – hodnocení setkání
- 13.00 – oběd
po obědě odjezd účastníků

ZA OLGOU HOLUBOVOU

Ve věku 84 let zesnula 24. února t.r. dlouholetá členka Opavského divadla Olga Holubová, roz. Šeborová. Patřila mezi velké přátele srbského národa a jako mnoho ostatních těžce

nesla vyhrocení politických a lidských problémů v Kosovu a Metochiji. Poslední rozloučení se sestrou Olgou vykonal její synovec vладыka Kryštof. Věčná jí budiž památka. *redakce*

ZNOVU DO EGYPTA

V egyptské říši, a vlastně i ve všech okolních krajích nastal další hladový, neúrodný rok. I Jakobově rodině došlo obilí, které si vloni dovezli

z Egypta, a Jákob vyzval syny aby se vypravili nakoupit další zásoby. Jak by však mohli jít do Egypta, když jim tamější vladař zakázal se ukázat před jeho tváří bez nejmladšího Benjamína, a toho tatínek odmítá s nimi pustit. Tehdy před rokem, když se vrátili, se ovšem nepočítalo, že doba hladu potrvá další rok a že na nové cestě do Egypta pro obilí bude záviset život celého rodu. Má-li se však setkat se zdarem, bude muset tatínek povolít.

„Nejsi-li ochoten s námi Benjamína pustit, do Egypta nesestoupíme“, řekli Jákobovi synové. „Ten egyptský vladař nám přece řekl, že u něj nenajdeme slitování, nebude-li s námi náš nejmladší bratr. Měl nás za vyzvědače. Jedině když přivedeme Benjamína, uvěří, že jsme mluvili pravdu.“ Jákob jim vyčel: „Proč jste mu vůbec pověděli, že máte ještě bratra? Bylo to od vás vůči mně bezohledné.“ Odvětili: „Ten muž se nás neodbytně vyptával na nás a na náš rod. Ptal se, zda je ještě naživu náš otec, máme-li bratra. Odpověděli jsme mu jen to, na co se přímo zeptal. Což jsme mohli tušit, že nám řekne: Přiveďte do Egypta svého bratra?“

Nakonec promluvil Juda, ten, který před léty přišel s návrhem Josefa prodat kupcům: „Pust' toho chlapce se mnou, ať můžeme jít. Tak zůstaneme naživu a nezemřeme hladu ani my ani naše dětičky. Já sám se za něho zaručuji, můžeš mě volat k zodpovědnosti. Už jsme mohli být dvakrát zpět, kdyby se nebylo tolik otálelo.“

Jákob nakonec pochopil, že nezbývá než s Judou souhlasit, nařídil také, aby egyptskému vladaři přinesli nějaké dárky ze vzácností jejich země: mastix, med, ladan, pistacie a mandle. Vezměte i dvojnásobek stříbra, abyste mohli zaplatit i vrátit to, které jste našli v žocích. Všemohoucí Bůh nás ochrání a ať vám dá šťastný návrat s Benjámínem i Šimeónem, který zůstal v Egyptě jako rukojmí.“

Když stanuli před Josefem a on viděl mezi nimi Benjamína, nařídil sluhům, aby je uvedli

k němu do domu a zabili a připravili dobytče. Chtěl s bratry poobědvat. Báli se, neuměli si to vysvětlit, mysleli si, není-li to kvůli stříbru, které minule našli v žocích. Svěřili se Josefovi správci, ale ten jim řekl, aby byli klidní, že jejich stříbro minule vlastnoručně přijal a našli-li stříbro v žocích, mohl je prostě obdarovat jejich Bůh.

Na hostině se objevil i Šimeón. Josef se přátelsky vyptává na otce, ale když uviděl Benjamína, zmocnilo se ho tak silné dojetí, že musel odejít z jídelny, aby bratři nepostřehli, že pláče. Když se vyplakal a umyl si tvář, vrátil se mezi bratry a posadil je ke stolu v pořadí podle stáří, čímž je značně udivil.

Když se bratři chystali odjet, nařídil Josef správci, aby do každého žoku zas položili stříbro, za které bylo obilí koupeno a do Benjamínova žoku navíc stříbrnou číši, ze které Josef pil při večeři. Pak počkal, než bratři ujedou kus cesty, načež nařídil správci, aby si vzal ozbrojený doprovod, bratry dohonil a obvinil je z krádeže pánovy stříbrné číše.

Správce splnil příkaz. Dohonil je kus za městem a tvrdě se na ně obořil: „Proč jste se za dobro odvděčili zlem? Ukradli jste pánovi číši, ze které rád pije. Zachovali jste se zle!“ Odpověděli mu: „Jak můžeš něco takového říct! Vždyť stříbro, které jsme minule našli v žocích, jsme přinesli zpět. Prohledej si nás. Najdeš-li číši u někoho z nás, ať země a my ostatní se staneme otroky tvého pána.“

„Ať je po vašem“, řekl správce. Prohledám jednoho po druhém a u koho ukradený pohár najdu, bude mým otrokem. Ostatní půjdou domů.“

Nastala prohlídka od nejstaršího po nejmladšího. Pohár se našel u Benjamína. Co se s ním stane? O co Josefovi šlo, že si s bratry tak zahrával? Dovíme se to přistě.

biskup Simeon

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.